minal-Processens Protokoller. Mened er vist en meget sjelden Ting, men daarlige Vidner er meget almindelige. Hos Børn er denne Art af Løgn i i ethvert Tilfælde noget nær en Hverdags-Begivenhed.

Han gik foran os, den halvvoksne Dreng, der løj, og svippede med en tynd Stok hen over et Blomsterbed. Han ramte og knækkede en høj Liljestængel, men gik roligt svippende videre. „Hvad er det, du gør?" raabte Faderen og sprang til. „Jeg? ingenting," svarede Drengen forundret. „Hvad kalder du da det?" skreg Faderen og pegede paa Liljen. „Det har jeg ikke gjort," udbrød Drengen bestemt. Men de havde set det begge to. Han skulde haft en god Sansekage af Faderen og en hjertelig Latter med tilhørende Forklaring af Vennen. Det fik han imidlerttd ikke, men det han fik, var af det onde.

(„Nordlyset".)

Dansk Kvinderaad.

Bestyrelsen for Dansk Kvinderaad udsendte i Foraaret en Opfordring til samtlige Foreninger og Foretagender, i hvis Ledelse Kvinder tager Del, til at tilstille os et Eksemplar af alle de Tryksager, der er udsendte i Foreningens Navn, for at D. K. R. kunde have Oplysninger om dem paa rede Haand, hvis der skulde blive rettet Forespørgsler desangaaende. Vi har ogsaa haft den Glæde at modtage Beretninger, Pjecer o. l. fra forskellige Foreninger og Institutioner, ikke blot fra dem, der har sluttet sig sammen for at danne D. K. R., men ogsaa fra udenforstaaende.

Idet vi udtaler vor bedste Tak for det tilsendte, tillader vi os indtrængende at gentage vor Anmodning.

Dansk Kvinderaad er dannet af følgende Foreninger:

1) Dansk Kvindesamfund. — 2) Cirklen. — 3) Kvindelig Fremskridtsforening. — 4) Selskabet: Fagskolen for Linnedsyning. — 5) Jordemoderforeningen af 1893. — 6) Friskolebørns Landophold. — 7) De kvindelige Guld- og Sølvpolerere. — 8) Kommunelærerindeforeningen. — 9) Kvindernes Handels- og Kontoristforening „Hegnet". — 10) Friskolebørns Bespisning. — 11) Københavns kvindelige Gymnastikforening. — 12) Hjælpefond for arbejdsdygtige ugifte Kvinder. — 13) Den danske Pigeskole. — 14) Tegne- og Kunstindustriskolen for Kvinder. — 15) Kvindernes Bygning.

Formaalet med D. K. R.'s Virksomhed er at tilvejebringe Kendskab, Forstaaelse og Samarbejde mellem danske Kvinder, og i dette Øjemed søges bl. a. samlet Skrifter af enhver Art, der kan give Oplysninger om Kvindeforeningers Virksomhed og Virkemaade samt om alle Forhold vedrørende Kvinder og deres Arbejde.

Vi haaber, at det paa denne Maade vil kunne vise sig, hvor stort et Arbejde Kvinder udfører i de forskelligste Retninger. Herved vil forhaabentlig Kvindernes Selvfølelse vokse og endnu mere deres Lyst til forøget Arbejde i Samfundets Tjeneste.

For enhver, der kender noget til Forholdene, staar det klart, at de administrative Evner, som vi Kvinder har saa rig Lejlighed til at udvikle i vor Gerning i Hjemmet, ogsaa kan gøre sig gældende i større Forhold. Vi beklager kun, at Samfundet ikke søger i videre Omfang at føre sig dem til gode.

Men for om muligt at faa et Overblik over, hvad Kvinder allerede nu udretter, beder vi: Send os Love og Vedtægter, Programmer, Rundskrivelser, Tidsskrifter for Foreninger og Foretagender, i hvis Ledelse Kvinder har Del; og desuden Kvindeblade, Særtryk af Brochurer af enhver Art vedrørende Kvinder, helst en fuldstændig Samling fra det første Opraab indtil Dato.

Henni Forchhammer,
3 B, Ingemanns Vej, V.
Eline Hansen,
19, Ravnsborggade, N.
Professorinde *Axelline Lund,*
143, Gothersgade, K.
Charlotte Norrie, f. Harbou,
Sekretær,
40, St. Kongensgade, K.

Kvinders Arbejdskaar.

VI.

Tilfældigt kan man faa Øje paa en saalydende Annonce: „Damer kan lære et smukt Hjemmearbejde og faa stadig Beskæftigelse efter Læretiden." Det var dog maaske et Forsøg værd. — „Jo — „leve af det" — vi har Damer, der kan forarbejde et helt Pund Zephyrgarn om Dagen — og det faar de 125 Øre for." — 125 Øre! — man har hidtil naaet de 70—75 Øre — dette var jo meget bedre. — Det koster ganske vist 5 Kr. at „lære" Arbejdet, og de skal betales forud, — men — man faar laane sig frem. — Og saa „lærer" man et Arbejde i Løbet af tre Uger, som ethvert normalt Menneske kan lære paa to Dage, — spilder sin kostbare Tid. — for saa bagefter at opdage, at det hele er overlagt Bedrag.

Hvad saadanne driftige Damer lægger an paa, er selvfølgelig udelukkende Lærepengene, — derefter gælder det ved Trakasserier og Chikanerier at faa alle de lærelystne Damer saa vidt paa Afstand, at de betakker sig for at have mere med disse Forretningstalenter at skaffe. — De enkelte, der ikke lader sig sætte paa Porten ved disse Midler — men fordrer den lovede Beskæftigelse, vil, imellem Indleveringsdagene i hver Uge faa udleveret saa meget Materiale, som de kan forarbejde paa to Dage, og dertil svarer en Betaling, som en fleraarig øvet Arbejderske i dette Fag har opgivet for den dygtigste og hurtigste Arbejder: 40 Øre pr. Dag.

Det er meget glædeligt, at Politiets Opmærksomhed nu er henvendt paa disse Forhold. Kriminalretten har i Efteraaret idømt en saadan Dame 20 Dages Vand og Brød. Hermed er dog mulig lagt en Dæmper paa denne Svindel.

Lidt forskelligt Haandarbejde kan efterhaanden opnaas, dels for private og dels fra Forretninger, men at skulle *leve* af dette Arbejde vil være en trang Tilværelse, og Udsigterne er ikke til, at det skal blive bedre i den kommende Tid.

Vanskeligheden bestaar i, at saa godt som alt kvindeligt Haandarbejde har vundet Hævd som Bibeskæftigelse med tilhørende Bifortjeneste for bedrestillede Kvinder. Om disse, dog en en Gang maatte forstaa, at de gør Synd mod deres arbejdende Søstre, som *skal* leve af deres Arbejde, ved at underbyde dette efter deres eget Lommepenge-Behov, da vil de ganske sikkert ogsaa tænke lidt alvorligt over, om de ikke heller skulde hjælpe lidt, hvor der trænges saa haardt, og til Ekspl. hjælpe med noget saa let som at indføre en Priskurant for alle de forskellige Arbejder. De arbejdende Kvinder siger jo ikke: „I behøver ikke dette Arbejde for at leve — det kan I alligevel, lad derfor dette Arbejde ligge til os, vi er nok om det," men de siger: „Vi skal leve af den Løn, vort Arbejde kan indbringe, gør os derfor ikke Tilværelsens Kamp tungere ved at underbyde dette Arbejde, men gaa sammen med os om at indføre en ensartet Betaling for os alle, — en Priskurant, anerkendt fra alle Sider — saa beder vi jer ikke om mere."

En Priskurant vil imidlertid meget sandsynligt fremkalde et Modtræk fra den anden Part i Sagen, fra Fabrikanterne. — Disse vil indføre tyske Varer, — i hvert Fald for en Tid for at kunne svække eller mulig knuse Sammenholdet. Men her kunde da en stærkere og endnu mere vidtrækkende Solidaritetsfølelse blandt Kvinderne, hele det købedygtige Publikum, lukke Bommen for Indførelsen ved blot og bart at ville fordre de Varer, der er forarbejdede efter Priskuranten og bærer dennes Stempel — selv om der skulde gaa en Øre eller $^1/_2$ mere paa hver Krone. Nu mener ganske vist adskillige paa Arbejdernes Side, at *saa* store Ofre vil de bedrestillede Kvinder aldrig bringe deres arbejdende Søstre.

Mon?

A. J.

Skolekøkkener i Tyskland.

(Af *Julie Rudolph:*)

I.

Der er en Sag, der griber om sig og vinder mere og mere Udbredelse og Anerkendelse, og det er Skolekøkkensagen. Gennem de fleste af Europas Lande har den gaaet sin Sejersgang, overalt lønnet med glimrende Resultater. I Tyskland er den fremført dels ved Fortsættelsesskoler, dels i Forbindelse med Folkeskolen, og dette sidste anses af alle for det bedste, dels fordi Skolen i Barndomsalderen bedre kan begrænse Børnenes Arbejde uden for Skoletiden, dels fordi det anses for heldigt, at Børnene saa tidlig som muligt vænnes til husligt Arbejde. Forkæmperinden for Sagen i Tyskland er Frøken Förster i Cassel, hun har med Dygtighed og Kærlighed ført Skolekøkkensagen frem til et gunstigt Resultat og lagt en vis ideal Livsbetragtning til Grund for hele Undervisningen.

Selv ser hun saa ideelt som muligt paa Kvindens Stilling som Husmoder, og hun mener, at man bør lære Børnene at holde de mange tilsyneladende ringe, men dog saare vigtige huslige Arbejder højt i Ære. — — Efter at Frk. Förster selv havde studeret Sagen i Amerika, aabnedes her efter Paaske 1889 det første Skolekøkken i et lille og primitivt Lokale; Indrettelsen af Køkkenet og Undervisningen der overdroges til Frk. Förster; men da flere af Autoriteterne stillede sig lidt tvivlende over for denne nye Entreprise, hed det: et Forsøg paa 3 Aar. — Naa, de tre Aar gik, Sagen stod sin Prøve, vandt flere og flere Venner, og da „Frauenbildungsverein" fik sin egen store og smukke Bygning, indrettedes der 2 Skolekøkkener, hvor Folkeskolens øverste Klasser skulde have Undervisning i husligt Arbejde, der samtidig indførtes som obligatorisk Skolefag. Folkeskolerne her i Tyskland har et ganske andet Præg end vore Kommuneskoler i København, de er fælles for alle og her er ikke Tale om fattige eller ikke fattige Børn, de gaar sammen i skøn Enighed, hvad der jo egentlig ogsaa er det rigtigste og for Børn det mest gavnlige. —

Køkkenerne her er indrettede af Frk. Försters praktiske Haand og Udgifterne for hvert Køkken er ca. 1200 Mk. I München og Nürnberg har Skolekøkkenernes Indretning kostet 4000 Mk.). De er store og lyse, men højst tarvelige, Gardiner mangler. Hvert Køkken er beregnet paa 24—26 Børn, inddelte i „Familier" paa 4. Midt paa Gulvet staar de tre Dobbeltkomfurer, hvor der i Sommerhalvaaret koges ved Gas; Rørene findes under Gulvet; Skabe, Vadske og andet Tilbehør langs Væggene. Paa den østlige Væg, hvor der er 4 store Fag Vinduer, staar Børnenes Borde og Skamler, lige over for Lærerindens Kateder. Da Klasserne i Skolerne her gennemsnitlig er paa 50—60 Børn, deles en Klasse i de to Køkkener, og hver Halvdel undervises af sin Lærerinde. — Den teoretiske Undervisning foregaar her i Køkkenet, hvorfor ogsaa hele Samlingen af de forskellige Sager, som bruges der, har sin Plads i Spisekammeret. — Ja, at opregne alle Samlingens forskellige Dele, vilde tage for megen Plads, jeg skal derfor indskrænke mig til kun at nævne enkelte Dele. Her er f. Eks. et Soxlets Mælkeapparat, ved Hjælp af hvilket Børnene lærer at koge Mælk til spæde Børn; i Forbindelse hermed faar de nøje Besked om Flaskens og Suttens Behandling. Nytten heraf vil ingen bestride. Saa er her en nydelig lille Maskine med Glascylinder, hvorpaa der kærnes Smør, endvidere findes der Aks, Melpræparater, tørrede Frugter og mange andre gode Sager. Som Regel laves der kun een Ret Mad hver Dag, og Børnene spiser den selv; de betaler intet derfor. Portionerne er ikke store, da Maden kun laves her som Prøve. Køkkenets Drift, heri beregnet Lærerindens

Fremmede Sygeplejersker.

V.

Ved *Charlotte Norrie,* f. Harbou.

„Naar vi taler i al Almindelighed, kan vi sige, at der i den engelske Sygeplejepolitik findes to Partier: der er dem, der deler „the Matrons Cerincil's" Anskuelser og Maal (hvadenten de er Medlemmer deraf eller ej) og dem, som ikke billiger dem. Eller for at tage det paa en anden Maade: der er dem, som hævder „the National Pension Fund"s Principer og Formaal (hvadenten de er Medlemmer deraf eller ej) og dem, som ikke gør det. Vi kan ogsaa tale endnu tydeligere: der er et Svælg mellem dem, som tror paa den eksaminerede Sygeplejerskes Uafhængighed og Selvstyre og dem, som ikke tror derpaa. Thi det synes, som om Hovedspørgsmaalet i England drejer sig om, hvorledes den eksaminerede Sygeplejerskes Fremtid skal udvikle sig.

Da jeg gik til Kongressen, hørte jeg flere udmærkede og elskværdige Mennesker sige: „De løber efter de urette Mennesker." Afdelingen for Sygepleje er kun i Hænderne paa et Parti. „The Matrons Council" er ikke repræsentativt. Dette lyder ganske vist meget forstaaeligt; men det Ord „repræsentativt" er en lille Smule taaget. Man fristes til at spørge: „Repræsentativt" i hvad Retning? I Retning af Konversatisme?" Jeg er ikke vis paa, at „the Matrons Council" bryder sig saa meget om at være repræsentativt som om at være fremskridtsvenligt. Jeg ved, at det sætter Pris paa Fremskridt.

Og der er det kedelige ved dette Argument, at der er saa faa Forbedringer her i Verden, som er satte i Gang af „de rette Mennesker". Det har altid været „de urette Mennesker", der har begyndt paa Emancipationsbevægelserne. Men det er underligt nok, at naar de har sat igennem, hvad de ønskede, og naar de har vendt os Ryggen i Døden, saa bliver de betragtet som Reformatorer. Jeg har altid syntes, at det vilde være meget fornuftigere og mere tilfredsstillende, og at det ogsaa vilde tale mere til Ære for vor Dømmekraft, om vi kunde anerkende Reformatorerne, før de er døde. Og det falder mig sommetider ind, naar jeg hører baade den ene og den anden blive kritiserede, for hvad de har taget sig for: „Det lyder i høj Grad ligesom det, der blev sagt om Den og — Den og om Den — og Den", og saa gennemgaar jeg hele Listen. „Skulde her virkelig igen være en Reformator?" Naa, naar alt kommer til alt, vil vi afgøre med os selv, hvem der er „de rette Mennesker" efter vort eget moralske og faglige Standpunkt.

Hvis vi ærligt og oprigtigt tror, at det er bedst for Sygeplejersker hele deres Liv igennem at staa under Kommando af en Orden eller under en Sygeplejeskoles Ledelse, saa vil vi anse dem for „de rette Mennesker", som arbejder i den Retning. Men hvis vi derimod tror, at der ikke er mere Grund til at Sygeplejersker paa den Maade skal være bundne og ledede, end til at Lægen altid skulde staa under Ledelse af deres Fakultet; hvis vi mener, at de hellere skulde have den bedst mulige Undervisning og saa staa trofast sammen til deres Sags bedste Fremme, hjælpe hverandre med at udarbejde yderligere Planer om deres videre Udvikling og Verdenserfaring; lære at gaa frem i utallige Retninger til Gavn for Samfundet, — saa vil vi tænke, at det er „de rette Mennesker", hvis Meninger stemmer overens med vore og som ansporer os yderligere.

I England har man frit Valg, thi der findes begge Slags, og det er der Uenigheden ligger, der er Stridspunktet i de engelske Sygeplejeforhold. „The Matrons Council" tror paa de Ting og lærer de Ting, som amerikanske Plejersker tror paa og lærer. Det kæmper for at rydde Grunden